

המקדש במדרש

פרשת וארא

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רְאֵה נָתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפָרְעָה וְאַהֲרֹן אֲחִיךָ יִהְיֶה נְבִיאֲךָ” (שמות ז, א')

בפסוקי הפתיחה מגדיר הקב"ה את משה 'אלוהים לפרעה'. צמד המילים הזה מצריך את המדרש להתייחס אל הבעייתיות בכינוי של משה בתור 'אלוה', זאת במיוחד לאור העובדה שבפרקים אלו, אחת הטענות כלפי פרעה עצמו היא העובדה שהוא שם עצמו כאלוה. "כִּי הָאֵמֶר ה' אֱלֹהִים: הִנְנִי עֹלֶיךָ פָּרַע'ה מֶלֶךְ מִצְרַיִם... אֲשֶׁר אָמַר לִי יִאֲרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי" (יחזקאל כ"ט)

שמות רבה פרשה ח', א'

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רְאֵה נָתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפָרְעָה – הַה"ד (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם. שלמה אמר הפסוק הזה בשעה שהכניס הארון לבית קדשי הקדשים. עשה ארון של י' אמות כיון שהגיע לפתח בית המקדש, היה הפתח של י' אמות והארון של י' אמות ואין עשרה אמות יכולין להכנס בתוך י' אמות, ועוד שהיו טעונין בו. כיון שבא להכניסו לא היה יכול עמד שלמה והיה מתבייש ולא היה יודע מה לעשות, התחיל להתפלל לפני הקב"ה. מה עשה שלמה? ארז"ל: הלך והביא ארונו של דוד ואמר (ד"ה ב) ה' אלהים אל תשב פני משיחך. א"ר ברכיה בשם ר' חלבו באותה שעה חיה דוד והכל ממך לדרוש שכן דוד אומר (תהלים ל) ה' העלית מן שאול נפשי חיינני מירדי בור והיה שלמה אומר רבון העולמים עשה בזכותו של זה שנאמר זכרה לחסדי דויד עבדך מיד נענה. מה כתיב אחריו: וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה מהשמים ותאכל העולה והזבחים וכבוד ה' מלא את הבית ורוח הקודש צווחת ואומרת (קהלת ד) ושבת אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים עדנה. התחיל שלמה אומר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. אמרו לו השערים: מי הוא זה מלך הכבוד? אמר להם: ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה כיון שאמר להם כן מיד שכנו. אלולי כן, בקשו לרוץ את ראשו להמיתו.

דבר אחר: מי הוא זה מלך הכבוד? למה קרא להקב"ה מלך הכבוד שהוא חולק כבוד ליראיו. כיצד? מלך בשר ודם אין רוכבין על סוס ואין יושבין על כסאו, והקב"ה הושיב לשלמה על כסאו שנאמר (ד"ה א כט) וישב שלמה על כסא ה' למלך. והרכיב לאליהו על סוסו. ומהו סוסו של הקב"ה סופה וסערה שנאמר (נחום א) ה' בסופה ובסערה דרכו וענן אבק רגליו וכתיב (מ"ב ב) ויעל אליהו בסערה השמים. מלך ב"ו אין משתמשין בשרביטו, והקב"ה מסר שרביטו למשה שנאמר ויקח משה את מטה האלהים בידו. מלך ב"ו אין לובשין עטרה שלו והקב"ה עתיד להלביש עטרה שלו למלך המשיח ומהו עטרה של הקב"ה כתם פז שנאמר (שיר ה) ראשו כתם פז קווצותיו תלתלים שחורות כעורב וכתיב (תהלים כא) תשת לראשו עטרת פז. מלך ב"ו אין לובשין לבושו וישראל לובשין לבושו של הקב"ה ומהו לבושו של הקב"ה עוז שנאמר (שם צ) לבש ה' עוז התאזר ונתנו לישראל שנאמר (שם כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. מלך ב"ו אין נקראין בשמו קיסר אגוסטא ואם נקראין בשמו היו ממיתין אותו, והקב"ה קרא למשה בשמו שנאמר ראה נתתיך אלהים לפרעה א"ל הקב"ה למשה פרעה הרשע עשה עצמו אלוה שנאמר (יחזקאל כט) לי יאורי ואני עשיתני לפיכך יראה אותך ויאמר שוה אלוה:

מה לשים לב בקריאת המדרש

א. המדרש מביא שני כיוונים להבין את הפסוק 'מי הוא זה מלך הכבוד'?

ב. ההסבר הראשון מביא סיפור מופלא על שלמה המלך שביקש להכניס את ארון הברית למקומו. מסיפור זה נלמד שה' לבדו 'הוא מלך הכבוד'. אנו נצטרך להבין את משמעות הסיפור ואת הפרטים הרבים הדורשים בירור.

ג. ההסבר השני מלמד שכבודו של הקב"ה הוא דווקא כשהוא 'חולק מכבודו ליראיו', כפי שמופיע בפרשתנו, ובדוגמאות נוספות שמביא המדרש.

ד. אע"פ שיש כאן שני חלקים שאינם קשורים, ואולי אף סותרים, יתכן לומר ששני החלקים משלימים האחד את השני. בבחינת "כל המשפיל עצמו הקדוש ברוך הוא מגביהו, וכל המגביה עצמו הקדוש ברוך הוא משפילו. כל המחזר על הגדולה גדולה בורחת ממנו וכל הבורח מן הגדולה גדולה מחזרת אחריו" (עירובין י"ג:)

לפני שנדון בגרסת סיפור הכנסת ארון הברית שלפנינו, נביא גירסה אחרת לסיפור, פשוטה יותר:

"אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם מחול לי על אותו עון. אמר לו מחול לך. אמר לו עשה עמי אות בחיי. אמר לו בחייך איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע....
 כשבנה כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים. דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה עשרים וארבעה רננות ולא נענה. פתח ואמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד. רהטו בתריה למיבלעיה (=רצו אחריו לבולעו). אמרו: מי הוא זה מלך הכבוד. אמר: להו' עוזו וגבור. חזר ואמר: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה, ולא נענה. כיון שאמר ה' אלקים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך, מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקדוש ברוך הוא על אותו עון" (שבת ל).

סיפור זה מתאר את הקושי של שלמה המלך להכניס את ארון הברית למקומו בקודש הקדשים. על פי הסיפור רק בזכות דוד המלך הצליח שלמה לגרום לשערים להפתח. כדי להבין יותר טוב את המדרש, נלמד פרק אחר בתנ"ך בו מתוארת הבאת ארון הברית למקומו (הזמני) על ידי דוד המלך:

"ויביאו את ארון האלהים ויציגו אתו בתוף האהל אשר נטה לו דויד ויקריבו עלות ושלמים לפני האלהים: ויתן לפני ארון ה' מן הלויים משרתים ולהזכיר ולהודות ולהלל לה' אלהי ישראל: אסף הראש ומשנהו זכריה יעיאל ושמירמות ויחיאל ומתתיה ואליאב ובניהו ועבד אדם ויעיאל בכלי נבלים ובכנרות ואסף במצלתיים משמיע: ובניהו ויחזיאל הכהנים בהצצרות תמיד לפני ארון ברית האלהים: ביום ההוא אז נתן דויד בראש להדות לה' ביד אסף ואחיו: הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתי: שירו לו זמרו לו שיתו בכל נפלאותיו: התהלכו בשם קדשו ישמח לב מבקשי ה': דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו אשר עשה מפתיו ומשפטי פיהו:... שירו לה' כל הארץ בשרו מיום ישועתו: ספרו בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו: כי גדול ה' ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים אילילים וה' שמים עשה: הודו והדר לפניו עז וחדוה במקומו: הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועז: הבו לה' כבוד שמו שאו מנחה ובאו לפניו השתחוו לה' בהדרת קדש: חילו מלפניו כל הארץ אף תכון תבל כל תמוט: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך: ירעם הים ומלווא יעלץ השדה וכל אשר בו: אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ: הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו: ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים להדות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל לה': ויעזב שם לפני ארון ברית ה' לאסף ולאחיו לשרת לפני הארון תמיד לדבר יום ביומו: (דברי הימים א', ט"ז)

העלאת ארון הברית על ידי דוד המלך לעיר דוד, ובסך הכל אל אוהל, מתוארת בהרחבה רבה. במרכז טקס העלאת ארון הברית מופיעה שירת 'הודו לה' כי טוב' שאנו אומרים כל יום בתפילת שחרית (ובוודאי נתייחס עכשיו אחרת לתפילה זו, כשבנין שזהו שיר הלל להודיה לה' בעת העלאת ארון הברית). במרכז שירת 'הודו' מופיע כבודו של הקב"ה. כל הבריאה מהללת את הקב"ה. כל הארץ, כל משפחות עמים, הגויים ואפילו עצי היער מרננים לפני ה'. בנוסף מודגשת השמחה והתודה. הודו לה', ירננו, יעלץ השדה, ישמח לב מבקשי ה', עז חדוה ועוד דוגמאות רבות.

השיר והלל באים מתוך ההבנה שסוף סוף הקב"ה הגיע ל'מקומו'. כאן יותר מכל מקום ראוי לומר: 'הודו והדר לפניו, עזו וחדוה במקומו'. ואם כך כשכזה רק במקום המתאים, אף ללא בית מקדש, הצפייה היא שהכנסת ארון הברית אל המקדש יהיה כפל כפליים: "הודו והדר לפניו עז ותפארת במקדשו" (תהילים צ"ו).

מתוך כך נבין את הבסיס לתערומת כלפי שלמה המלך, שלא נפתחו בפניו השערים, כבר בתחילת הסיפור. גם כאשר הוא הזכיר את כבודו של הקב"ה, ה' עיזו וגבור, ה' צבאות הוא מלך הכבוד, לא היה זה מספיק. זאת נראה מתוך השוואה לפסוקים המתארים את הכנסת ארון הברית אל קודש הקדשים בידי שלמה המלך:

"ותשלם כל המלאכה אשר עשה שלמה לבית ה'.. אז יקהיל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל רישולם להעלות את ארון ברית ה' מעיר דויד היא ציון... ויבאו כל זקני ישראל וישאו הלויים את הארון: ויעלו את הארון ואת אהל מועד ואת כל כלי הקדש אשר באהל העלו אתם הכהנים הלויים: והמלך שלמה וכל עדת ישראל הנועדים עליו לפני הארון מונבחים צאן ובקר אשר לא יספרו ולא ימנו מרב: ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' אל מקומו אל דביר הבית אל קדש הקדשים אל תחת כנפי הכרובים:... ויהי שם עד היום הזה" (דברי הימים ב', ה' פס' א-י)

הניגוד בין התיאור אצל דוד המלך, לבין התיאור הלקוני המופיע אצל שלמה המלך בולט בחריפותו. על בסיס השוואה זו, נוכל להבין את החלק בסיפור, שלא מופיע בתנ"ך, אותו משלים המדרש. בניגוד לדוד המלך ששם עצי היער שרו ושיח השדה עלץ, כאן השערים (שעשויים עץ...) רצו לבלוע אותו. הם הבינו שמהו כאן חסר. אם אין שמחה, זאת אומרת שחסרה ההבנה שכאן שורה כבודו של הקב"ה.

לשלמה המלך לא היתה ברירה, אלא להביא את דוד המלך. המדרשים שראינו לעיל חלוקים האם הספיקה הזכרת דוד המלך, המבטאת את ההכרה בטעות וחזרה להכנסת ארון הברית בדרך הראויה. או שיש צורך להביא ממש את דוד עצמו. ה' אלוקים אל תשב פני משיחך. ואם הוזכרו 'פני משיחך', הכוונה שדוד המלך (שהוא 'משיחך') נוכח.

המדרש שלנו אף מביא חיזוק להבנה זאת ממזמור נוסף שאנו מזכירים כל בוקר (סמוך ל'הודו'...):

מְזֻמָּר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוֹמְמֶךָ ה' בִּי דְלִיתִנִּי וְלֹא שִׁמְחַתְּ אִיבֵי לִי: ה' אֱלֹהֵי שְׁנֵעֲתִי אֱלֹהֵי וְתִרְפָּאֵנִי: ה' הִעֲלִיתִי מִן שְׂאוֹל נַפְשִׁי חַיִּיתִנִּי מִיַּד בּוֹר: זָמְרוּ לַה' חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ קִדְשׁוֹ: כִּי רָגַע בְּאֶפְסוֹ חַיִּים בְּרָצוֹנוֹ בְּעֶרְבֵי יָלִין בְּכִי וְלִבְקָר רָנָה: וְאֲנִי אֲמַרְתִּי בְשִׁלְוִי בַל אָמוּט לְעוֹלָם: ה' בְּרָצוֹנֶךָ הִעֲמַדְתָּהּ לְהַרְרִי עַז הַסְתַּרְתָּ פְּנֵיךָ הַיִּתִּי נִבְהַל: אֱלֹהֵי ה' אֲקַרָא וְאֵל אֲדֹנָי אֲתַחֲנֶן: מִה בָּצַע בְּדַמִּי בְרִדְתִּי אֵל שְׁחַת הַיּוֹדֶךָ עֶפֶר הִיגִיד אֲמַתְךָ: שָׁמַע ה' וְחֲנַנִּי ה' הִיא עֶזְרִי לִי: הַפְּכַתְּ מִסְפְּדֵי לְמַחֹל לִי פִתְחַתְּ שָׁקִי וְתִאֲזַרְנִי שְׂמֵחָה: לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדַּם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֶדְךָ: (תהילים ל')

עתה, כשאנו יודעים שמזמור זה מתאר את דוד המלך ביום חנוכת המקדש נבין יותר טוב את משמעותו. דוד המלך 'הועלה מן שאול' וחזר לחיות 'חיייתני'. כל זאת למה? כדי ללמד את שלמה המלך כיצד יש לנהוג ביום חנוכת המקדש: לזמר לה', 'יזמר כבוד'. וכשדוד המלך רואה את זה הופך מספדו - למחול, אבלו - ליום שמחה. דוד המלך שכל חייו חיכה לרגע זה, ונפטר מבלי לזכות לכך, זכה שחנוכת המקדש תקרא על שמו. (בהמשך נתייחס כיצד קם לתחיה)

וכשדוד המלך לימד זאת את שלמה, התיקון מופיע בפסוקים. לאחר הכנסת ארון הברית אל קודש הקדשים מופיעים המרכיבים שהיו חסרים בתחילת הסיפור:

וְהַלְוִיִּם הַמְשַׁרְרִים לְכֹלֵם לְאַסֵּף לְהִימֵן לְיִדְתוֹן וְלִבְנִיָּהֶם וְלְאַחֵיהֶם מְלַבְּשִׁים בּוֹץ בְּמַצְלֵתִים וּבִנְבָלִים וּכְנָרוֹת עֹמְדִים מְזַרְחִים לְמִזְבֵּחַ וְעַמְּהֶם כְּהֹנִים לְמִאֵה וְעֹשְׂרִים מְחַצְרִים בְּחַצְרוֹתָיו: וַיְהִי כַאֲחֵד לְמַחְצְרִים וְלְמְשַׁרְרִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹל אֶחָד לְהַלֵּל וְלַהֲדוֹת לַה' וּבְהָרִים קוֹל בְּחַצְרוֹתָיו וּבְמַצְלֵתִים וּבְכָלִי הַשִּׁיר וּבְהַלֵּל לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ וְהַבֵּית מְלֵא עֲנַן בֵּית ה': וְלֹא יִכְלוּ הַכְּהֹנִים לְעַמּוֹד לְשֵׁרֵת מִפְּנֵי הָעֲנַן כִּי מְלֵא כְבוֹד ה' אֶת בֵּית הָאֱלֹהִים: (דברי הימים ב', ה' פס' י"א - י"ד)

כאן מופיעים השירה והשמחה, ההלל וההודאה לה' ואכן זה עזר. כבוד ה' מלא את בית ה'!

- מדרש נוסף מביא גרסה שלישית לסיפור. כאן הדגש הוא 'חטא הגאווה'. כביכול, הקדים שלמה המלך את הכבוד שלו, לכבודו של הקב"ה. (אולי הגאווה היא שהוא הצליח וזכה לבנות את המקדש).

שאו שערים ראשיכם. את מוצא, בשעה שבנה שלמה בית המקדש בקש שלמה להכניס את הארון, והיה השער קטן חמש אמות ארכו ושתיים וחצי רחבו. והארון הזה, אמתים וחצי ואמה וחצי רחבו. וכי לא היה אמה וחצי נכנסת בתוך שתיים וחצי. אלא, באותה השעה דבקו שערים זה בזה, ואמר שלמה עשרים וארבע רנות, ולא נענה. חזר ואמר, שאו שערים ראשיכם, ולא נענה. כיון שאמר, ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך. מיד נענה, ונשאו שערים ראשון ונכנס הארון, וירדה אש מן השמים. ולמה נצטער שלמה כל כך. מפני שנתגאה" (מדרש תהילים פרק כ"ד)

התיקון היה בלימוד ממידתו של דוד המלך, הענו.

"וזהו הענין ששלמה לא הי' יכול להכניס הארון לבית קה"ק עד שהביא ארונו של דוד, היינו שלבש בלביש דוד אביו. וכמו שאמרו ז"ל לבש אדם לבושו של אביו הרי הוא כיוצא בו, ופירשו דהיינו מדתו של אביו. והנה בדוד המלך ע"ה מצאנו גם כן עונה יתרה כמ"ש (תהלים כ"ב) ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם, וע"כ היו בו כל המדות יחדיו, וכמו שאמרו ז"ל (מ"ק ט"ז ע"ב) עדינו העצני כשהי' יושב ועוסק בתורה הי' מעדן עצמו כתולעת ובשעה שיוצא למלחמה הי' מקשה עצמו כעץ. וע"כ שלמה שנתבייש מאד איך עם כל גודל חכמתו נעלם ממנו מה שידוע לכל שאמתא באמתא היכי יתיב, והוא עשה ארון של עשר אמות להכניס בפתח של עשר אמות, ע"כ נעשה לשעתו שפל בעיני עצמו מאד, וזה שלבש מלבושו של אביו ונרמז במה שהביא ארונו של דוד, ע"כ אז רק אז נכנס הארון" (שם משמואל וארא - תרל"ב)

על פי השם משמואל, שלמה המלך למד את מידת הענווה דווקא מתוך טעותו. כשהוא ראה לפתע שהוא טעה בחישובים, אזי הבין שאם כל חכמתו, הוא אדם ויכול לטעותו. השכינה אינה שורה אלא כשיש ענווה, ויתרה מכך,

לפעמים דווקא כשאנחנו לא מבינים הכל (גם במקדש...) זהו הדבר שיקרב אותנו למקדש ושכינה. (בניגוד להבנה הפשוטה שצריך להבין, כדי לבנות את המקדש)

חלק ג' במדרש - דוד המלך קם לתחיה ושלמה בונה ארון ענק?

שתי שאלות נותרו בלתי פתורות במדרש. הראשונה כיצד קם דוד לתחיה? ה'שם משמאל' על הפרשה אותו הבאנו לעיל, אינו נבהל:

"במד"ר שאו שערים ראשיכם. שלמה אמר הפסוק הזה בשעה שהכניס הארון לבית קדשי הקדשים עשה ארון של עשר אמות וכו' כיון שבא להכניסו לא הי' יכול, עמד שלמה והי' מתבייש וכו' אמרו רז"ל הלך והביא ארונו של דוד ואמר הי' אלקים אל תשב פני משיחך, אמר ר' ברכי' בשם ר' חלבו באתה שעה חי' דוד וכו'. האומנם שלא רחוק שיהיו הדברים כפשוטם, ואפי' התנאים והאמוראים מצינו להם עובדות כאלה, כמו שאמר אנטונינוס לרבי (ע"ז י' ע"ב) ידענא זוטי דאית בכו מחי' מתים." (שם משמאל וארא תרע"ב)

על פי הבנה אחת, אותה הוא דוחה בהמשך, יתכן לומר שדברים כפשוטם. שכן מצינו בגמרא אמוראים ותנאים שהחיו מתים. כפי שאמר אנטונינוס לרבי יהודה הנשיא: יודע אני שיש בניכם מחיי מתים. ואם כך האמוראים, כל שכן ששלמה המלך יש בכוחו לעשות זאת.

למסקנה מעדיף האדמו"ר מסכוטשוב להסביר שהכוונה שמידתו של דוד המלך 'התלבשה' בשלמה כפי שהבאנו לעיל.

- מדוע בנה שלמה ארון גדול כל כך? ההסבר הפשוט ביותר הוא שאין הכוונה לארון הברית שהיה בגודל עשר אמות, אלא הכוונה לארון עץ שכיסה והסתיר את הארון עצמו, כדי שלא יראו אותו הנוכחים בהנוכח המקדש:

"עשה ארון של עשר אמות... והכניס ארון של משה לתוכו... והביא ראיה מפסוק בדברי הימים, וישאו הלויים את הארון... ואת אוהל מועד" (פירוש מהר"ז על מדרש רבה)

הפירוש הזה לומד על מידות הארון הגדול מתוך תוספת המופיעה בתיאור העלאת הארון: וַיַּעֲלֵה אֶת אֲרוֹן ה' וְאֶת הַקֹּדֶשׁ מוֹעֵד וְאֶת כָּל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ. מדוע להעלות את אוהל מועד? אלא שצריך לומר (עם חידוש שלי) ששלמה המלך בנה מקרשי אוהל מועד (שמידתם עשר אמות) ארון גדול ובתוכו ארון הברית. (בדיוק כמידות קודש הקדשים שגודלו היה עשר על עשר אמות)

העזרת כהנים מסביר אפילו פשוט יותר:

"והרי ידוע דכל מה שבנה שלמה במלאכת הבניין, לא מליבו עשה, רק הכל על פי המגילה שמסר לו דוד אביו, מה שקיבל משמאל הרואה רבו. ואם כן אין עליו שום קושיא למה עשה ארון עשר אמות וגם הפתח עשה עשר אמות, דהא כן ראה כתוב במגילה... אבל כוונת הי' יתברך היה להראות בזה שמחל לדוד אביו" (עזרת כהנים, עמוד רפ"ג)

לפי דבריו, שלמה המלך לא שאל שאלות. לשיטתו, ניתן להסביר ששלמה בנה ארון ברית ענקי (ולא ראה ארון ככיסוי) בגודל עשר אמות. הוא ידע שאין זה הגיוני, אך אם כך ציווה הקב"ה כך יעשה. הסבר זה כבר מתקשר לחלקו השני של המדרש.

כאן מתגלה מעלתו של שלמה המלך. מי שירא את דבר ה', בסופו של דבר זוכה להתכבד בכבודו של הקב"ה. ש'חלק מכבודו ליראיו'. אך כדי לזכות בכך צריך להיות ענו. בניגוד לפרעה מלך מצרים שהתגאה ואמר 'לי יאורי ואני עשיתנו', שלמה אומר: ה' צבאות הוא מלך הכבוד'. כך גם משה רבינו, הענו מכל אדם, אומר על עצמו: מי אֲנִי כִּי פִי אֶלֶךְ אֶל פְּרַעֲהָ. בסופו של דבר, דווקא משה מתכבד בכבוד השכינה וכלפי פרעה הוא מכונה 'אלוהים לפרעה'.

זהו למעשה גם המסר שנלמד ביחס למקדש. אם נבין ש'לבש ה' עוז התאזר', 'עוז והדר לפניו', 'עוז ותפארת במקדשו', נזכה גם אנו לכך:

שבת שלום
מרדכי פרסוף